

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 12.5.2006
KOM(2006) 206 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

**Tarybos reglamento pasiūlymo dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų
pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje straipsnių
komentarai**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Tarybos reglamento pasiūlymo dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje straipsnių komentarai

Toliau pateikiami 2005 m. gruodžio 15 d. Komisijos priimto Tarybos reglamento pasiūlymo (KOM (2005) 649 galutinis) straipsnių komentarai

I skyrius

Taikymo sritis, objektas ir sąvokų apibrėžimai

1 straipsnis. Reglamentas taikomas išlaikymo prievolėms, kylančioms iš šeimos santykių (1 dalis). Buvo nutarta verčiau ne išvardyti visus santykių tipus, kuriems jis yra taikomas, o daryti nuorodą į išlaikymo prievolių, kylančių iš šeimos santykių, sąvoką apskritai, nesiekiant pristesti platesnio ar siauresnio šeimos suvokimo.

2 dalyje apibrėžiama reglamento geografinė taikymo sritis.

2 straipsnis. Dauguma sąvokų vartojama ir kituose dokumentuose (pvz., autentiški dokumentai minimi 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą¹, 4 straipsnio 3 dalyje).

II skyrius

Jurisdikcija

Šiuo skyriumi šiek tiek pakeičiamas 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo².

3 straipsnis. Bendrosios jurisdikcijos taisyklė taikoma neatsižvelgiant į tai, kur yra nuolatinė atsakovo gyvenamoji vieta. Toks pat sprendimas pasirinktas ir 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo³.

Be to, šio straipsnio d punkte pateikiamas svarbus patikslinimas. Siekiant išvengti bet kokių prieštaravimų aiškinant žodžius „su asmenų statusu susijusias bylas“, nustatyta, kad teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti bylas, susijusias su tėvų pareigomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 2201/2003, taip pat turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius dėl išlaikymo išmokų, kai su išlaikymo išmokomis susijęs ieškinys pateikiamas kartu su ieškiniu dėl tėvų pareigų vykdymo. Ši nuostata padės grupuoti ginčus.

¹ OL L 143, 2004 m. balandžio 30 d., p. 15–39.

² OL L 12, 2001 m. sausio 16 d., p. 1–23.

³ OL L 338, 2003 m. gruodžio 23 d., p. 1–29.

Galiausiai reglamente atsisakoma gyvenamosios vietos sąvokos, vartojama tik nuolatinės gyvenamosios vietos sąvoka, kuri iš tiesų yra geriau pritaikyta šeimos teisei taikomiems teisės aktams.

4 straipsnis. Šia nuostata, iš esmės kartojančia Reglamento Nr. 44/2001 23 straipsnio nuostatas, įvedamos dvi svarbios naujosios jurisdikcijos prorogacijos srityje. Pirmiausia, sugriežtinami formos reikalavimai: bus atsižvelgiama tik į raštu sudarytus susitarimus (2 dalis).

Be to, labai apribojamas teismo pasirinkimo nuostatų taikymas, kadangi šios nuostatos netaikomos ginčams, susijusiems su nepilnamečių išlaikymo prievolėmis (4 dalis). Iš tiesų atrodo, kad šioje srityje derėtų veiksmingiau užtikrinti „silpnosios šalies“ apsaugą.

5 straipsnis. Jame pakartojamos Reglamento Nr. 44/2001 24 straipsnio nuostatos.

6 straipsnis. Jei nė vienas bet kurios valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal pirmiau minėtus straipsnius, ši nuostata ne nukreipia į nacionalinę teisę, o nustato du papildomus teismo pasirinkimo kriterijus: bendrą kreditoriaus bei skolininko pilietybę ir paskutinę nuolatinę sutuoktinių gyvenamąją vietą, jei šioje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje jie įsikūrė mažiau nei prieš metus iki kreipimosi į teismą.

Sustiprinamas teisinis numatomumas ir apibrėžiamos visos situacijos, kai yra teisėta kreiptis į Europos bendriją. Šia nuostata bus pasinaudota tik tais atvejais, kai nė viena iš susijusių šalių – nei kreditorius, nei skolininkas – negyvena Europos Sąjungoje, nėra sudariusios susitarimo dėl jurisdikciją turinčio teismo pasirinkimo arba savo valia neatvyko į valstybės narės teismą.

7, 8, 9 ir 10 straipsniai. Nuostatos dėl bylų, perduotų nagrinėti keliems teismams, susijusių ieškinių, bylos iškėlimo teisme ir laikinų priemonių iš esmės remiasi Reglamento Nr. 44/2004 27, 28, 30 ir 31 straipsniais.

11 straipsnis. Ši nuostata iš dalies remiasi Reglamento Nr. 2201/2003 17 straipsniu, tačiau joje atsižvelgiama į tai, kad bylos nebeperduodamos nagrinėti nacionaliniams teismams ir kad valstybės narės teismo tarptautinė jurisdikcija gali remtis vien tik reglamentu.

III skyrius

Taikytina teisė

12 straipsnis. Šio skyriaus tikslas yra suderinti kolizines teisės normas išlaikymo prievolių srityje, o ne apibrėžti šeimos santykiams, kuriais remiasi išlaikymo prievolės, taikomą teisę. Neapibrėžiamos išankstinės išlaikymo prievolės egzistavimo sąlygos. Pvz., reglamente nurodyta teisė padeda nustatyti, ar sūnus privalo išlaikyti tėvą, tačiau nereglamentuoja tėvystės ryšio apibrėžimo.

13 straipsnis. Tebevyrauja kreditoriaus nuolatinės gyvenamosios vietos teisė (1 dalis), kaip ir 1973 m. spalio 2 d. Hagos konvencijoje dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės (toliau – Konvencija).

Antroje vietoje yra ginčo nagrinėjimo vietos teisė (2 dalis), taikoma dviejose situacijose. Pirmoji – kai nuolatinės kreditoriaus gyvenamosios vietos teisė neleidžia jam priskaičiuoti išlaikymo išmokų. Tokiu atveju, siekiant apsaugoti kreditorių, taikoma ginčo nagrinėjimo vietos teisė (2 dalies a punktas).

Kita situacija (2 dalies b punktas) – kai kreditorius galėtų gauti išlaikymo išmoką taikant jo nuolatinės gyvenamosios vietos teisę, tačiau jis prašo taikyti ginčo nagrinėjimo vietos teisę. Tačiau šia galimybe jis gali pasinaudoti tik tada, kai ginčo nagrinėjimo vietos teisė sutampa su skolininko nuolatinės gyvenamosios vietos teise. Taigi lygybė tarp šalių nėra pažeidžiama: kreditorius pateikia ieškinį skolininko nuolatinės gyvenamosios vietos teisme ir prašo taikyti tos valstybės teisę. Pavyzdžiui, galima daryti prielaidą, kad kreditorius dėl kalbinių ar finansinių priežasčių pageidautų, kad teismas, į kurį jis kreipėsi, taikytų jo valstybės teisę.

Numatyta, kad valstybės, kurios piliečiai yra abi šalys, teisė bus taikoma ne savaime, „pakopomis“, bet nesant kitų teisės aktų: 3 dalyje teigiama, kad, nesant galimybės taikyti kitus įstatymus, nuo pagrindinių taisyklių galima nukrypti tik tada, jei įgyvendinami du reikalavimai. Pirmiausia, pagal 1 ir 2 dalyse nurodytą teisę kreditorius neturi turėti galimybių gauti išlaikymo išmoką iš skolininko, antra, išlaikymo išmoka turi būti glaudžiai susijusi su kita valstybe. Ta valstybė gali būti valstybė, kurios piliečiai yra abi ginčo šalys, tačiau galima numatyti ir kitokias galimybes.

14 straipsnis. Nesvarbu, koks yra nagrinėjamų išlaikymo santykių pobūdis, į teismą besikreipiančioms šalims proceso reikmėms leidžiama pasirinkti ginčo nagrinėjimo vietos teisę su sąlyga, kad tas pasirinkimas išreiškiamas aiškiai ar bent nedviprasmiškai būdu. Taigi čia kalbama ne apie išankstinį taikytinos teisės pasirinkimą galintiems kilti ginčams spręsti, o apie susitarimą, kad teismas, į kurį bus kreiptasi, taikys vietos teisę.

Tačiau kreditorius ir skolininkas gali iš anksto pasirinkti taikytiną teisę tuomet, kai tenkinamos griežtesnės esmės ir formos sąlygos. Tokie išankstiniai susitarimai draudžiami, kai išlaikymo prievolės susijusios su vaikais ar pažeidžiamais suaugusiaisiais. Be to, šalys gali susitarti tik dėl tam tikros teisės, kuri susijusi su jų padėtimi. Galiausiai susitarimai turi būti sudaromi raštu.

15 straipsnis. Šia nuostata numatoma skolininko apsauga nuo nurodytos teisės taikymo, kai susijusi išlaikymo prievolė nėra vieningai pripažįstama kaip esanti svarbiausia. Toks atvejis galėtų būti, pavyzdžiui, išlaikymo santykiai tarp šoninei giminystės linijai priklausančių giminių ar dėl santuokos giminėmis tapusių asmenų, arba palikuonių išlaikymo prievolės protėviams. Kaip ir Konvencijos 7 straipsnyje, skolininkui leidžiama prieštarauti kreditoriaus ieškiniui dėl išlaikymo prievolės, motyvuojant tuo, kad valstybės, kurios piliečiai jie abu yra, arba, jei jie yra ne tos pačios valstybės piliečiai, jo nuolatinės gyvenamosios vietos teisėje išlaikymo prievolė nėra numatyta.

Išlaikymo prievolės tarp sutuoktinių ar buvusių sutuoktinių kelia daug sunkumų valstybėse narėse, norinčiose išvengti, kad porai išsiskyrus būtų dirbtinai palaikoma prievolė teikti paramą. 2 dalies nuostata saugo skolininką, kadangi jis gali prieštarauti motyvuodamas tuo, kad tos valstybės, su kuria glaudžiausiai susijusios vedybos, t. y. valstybės, kurioje buvo pagrindinis kartu gyvenusių sutuoktinių interesų centras, teisėje tokia išlaikymo prievolė nėra numatyta.

16 straipsnis. Jis remiasi Konvencijos 9 straipsniu, tačiau patikslinama, kad ši nuostata taikoma tik valstybinių institucijų teisei reikalauti išmokos gražinimo, t. y. jų gebėjimui veikti. Pačiam išmokos gražinimui bus taikomos kitos reglamento kolizinės normos (plg. 17 straipsnio 1 dalies e punktą).

17 straipsnis. 1 dalyje pateikiamas neišsamus išlaikymo prievolei taikytinos teisės srities apibrėžimas remiasi Konvencijoje patektu apibrėžimu. Jame aiškiai minimas senaties terminas, kad būtų išvengta kai kurių taikymo sunkumų vykdant sprendimus.

2 dalyje pakartojama Konvencijos 11 straipsnyje minima materialinės teisės norma, kuria remiantis kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija, nustatydamą išlaikymo išmoką, privalo atsižvelgti į skolininko išteklius ir kreditoriaus poreikius, nepaisant to, kokia kolizinėse normose nurodyta teisė taikoma.

18 straipsnis. Jame patvirtintas kolizinių normų universalumo principas.

19 straipsnis. Nukreipimas į kitos valstybės teisę yra draudžiamas (1 dalis), išskyrus atvejus, kai nurodoma taikyti valstybės, kuri nėra valstybė narė, teisę, kurios tarptautinės privatinės teisės nuostatos nurodytą kitos valstybės teisę, jei būtų taikomos (2 dalis). Iš tiesų, sprendžiant ginčą dėl išlaikymo išmokų vienos valstybės narės teisme, neatrodo reikalinga taikyti trečiosios valstybės teisę, kuri nebūtų taikoma tokioje pat situacijoje. Tačiau siekiant supaprastinti šio „dalinio nukreipimo“ procedūrą, tokiu atveju tiesiogiai taikoma ginčo nagrinėjimo vietos teisė.

20 straipsnis. Nustatyta viešosios tvarkos išimtis, kuria remiantis galima netaikyti nurodytos teisės, tačiau ja siūloma nesinaudoti valstybių narių teisės atžvilgiu. Atrodo, kad pakanka mechanizmų, saugančių skolininkus nuo kai kurių išlaikymo kreditorių reikalavimų (plg. 15 straipsnį), jog būtų užkirstas kelias kai kurių valstybių narių teisės, taikomos kitose valstybėse narėse, nepageidaujamoms pasekmėms.

21 straipsnis. Čia vartojamas toks pat kaip ir 1980 m. birželio 18 d. Romos konvencijos dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės⁴ 19 straipsnio 1 dalyje nustatytas nesuvienodintų sistemų apibrėžimas.

IV skyrius

Bendros procesinės taisyklės

Šiame skyriuje nustatomos bendros procesinės taisyklės, kurios užtikrina griežtą rungimosi principo reikalavimų laikymąsi. Šios nuostatos yra būtinos siekiant panaikinti *exequatur* procedūrą ir bus taikomos bet kuriai išlaikymo išmokų bylai, neatsižvelgiant į jos pobūdį, kad bet koks valstybėje narėje paskelbtas sprendimas būtų savaime pripažįstamas kitose valstybėse.

22 straipsnis. Bylos iškėlimo dokumento įteikimo būdai yra tokie pat, kaip ir nustatytieji Reglamento Nr. 805/2004 13 straipsnyje, ir leidžia gauti įrodymą, kad atsakovas dokumentą gavo (1 dalis). Bent vienas iš šių būdų turi būti numatytas valstybių narių nacionalinėje teisėje, o valstybės narės turi pranešti Komisijai apie jų taikomus dokumentų įteikimo būdus (3 dalis).

2 dalyje numatoma teisė į gynybą ir nustatomas minimalus laikotarpis nuo dokumento apie bylos iškėlimą įteikimo dienos, per kurį atsakovas turi teisę ruošti gynybai.

⁴ OL C 27, 1998 I 26, p. 34–53.

23 straipsnis. 22 straipsnyje suderintos taisyklės palengvina bylos leistinumą nustatančio teisėjo užduotį. Taigi, jei į teismą neatvykęs atsakovas gyvena valstybėje narėje, Reglamente Nr. 2201/2003 numatytu bylos sustabdymu (18 straipsnio 1 dalis) tektų naudotis labai retai, kadangi iš esmės atsakovas bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą turėtų būti gavęs pagal 22 straipsnio bendras nuostatas. Todėl, kai į teismą neatvykęs asmuo gyvena valstybėje narėje, teisėjo vaidmuo yra ribotas – jis turi tik patikrinti, ar bylos iškėlimo dokumentas buvo įteiktas laikantis suderintų taisyklių.

Tačiau jei į teismą neatvykęs asmuo gyvena ne valstybėje narėje (2 ir 3 dalys), reikia taikyti Reglamento Nr. 2201/2003 18 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatas.

24 straipsnis. 22 straipsnio nuostatos gali būti neveiksmingos, pavyzdžiui, kai jos neduoda lauktų rezultatų (neįmanoma rasti atsakovo) arba jų neįmanoma taikyti (atsakovas gyvena ne valstybėje narėje), arba dėl *force majeure* priežasčių. Tokiais atvejais sprendimą galima priimti, tačiau tuomet atsakovas bet kurioje valstybėje narėje turi teisę prašyti peržiūrėti sprendimą.

Atsakovą informavus apie teismo sprendimą ir kai tik jis gali imtis veiksmų, jam skiriamas terminas prašymui dėl šio sprendimo peržiūros pateikti. Šis prašymas sustabdo įgyvendinimo priemonių taikymą (plg. 33 straipsnio b punktą).

V skyrius

Vykdytinumas

25 straipsnis. Panaikinamos su išlaikymo reikalavimais susijusios tarpinės priemonės. Atsižvelgiant į išankstines procesines garantijas, reikalaujamas iš visų valstybių narių, kai sprendimas juda Europos teisingumo erdvėje, prieš jį paskelbiant nebereikia atlikti papildomos kontrolės.

26 straipsnis. Sprendimo savaiminio vykdytinumo principas, gana plačiai taikomas šioje srityje valstybių narių nacionalinėje teisėje, tampa visuotinas. Tai padės pradėti sprendimo įgyvendinimo bylas prieš jį paskelbiant galutiniu. Panašios priemonės Bendrijos teisės aktų leidėjas jau ėmėsi bendravimo teisės srityje (plg. Reglamento 2201/2003 41 straipsnio 1 dalies 2 pastraipą).

VI skyrius

Vykdymas

27 straipsnis. Šis skyrius nukrypsta nuo principo, pagal kurį vykdymo tvarką reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė. Jis susijęs su tarptautine vykdymo tvarka, t. y. kai vienoje valstybėje narėje paskelbtą sprendimą reikia vykdyti kitoje valstybėje narėje.

28 straipsnis. Teismo sprendimą vykdyti prašanti šalis neprivalo pateikti viso sprendimo vertimo. Vertimą pakeičia sprendimo išrašas, pateikiamas standartine visomis oficialiosiomis Bendrijos kalbomis egzistuojančia forma.

29, 30 ir 31 straipsniai. Vykdyto valstybėje narėje reikalaujami formalumai supaprastinami, jau egzistuojančias nuostatas (Reglamento Nr. 44/2001 50, 51 ir 56 straipsniai) taikant pačiame vykdymo etape, o ne skelbiant sprendimą vykdytinu, kadangi šis reikalavimas panaikintas 25 straipsniu.

32 straipsnis. Draudimas peržiūrėti teismo sprendimą iš esmės vykdymo valstybėje narėje jau buvo įteisintas (pvz., Reglamento Nr. 44/2001 45 straipsnio 2 dalyje). Tačiau 2 dalyje patikslinama, kad tai netrukdo vykdymo valstybės narės institucijoms vykdančioms sprendimą apsiriboti vien areštuotinu skolininko turtu, jei nuo to nenukenčia pačios išlaikymo skolos dydis.

33 straipsnis. Vykdomo valstybės narės institucija, sustabdoma pirminio sprendimo vykdymą, nors jo iš esmės nepakeičia, tačiau trukdo išmokėti išlaikymą ir taip mažina sprendimo veiksmingumą. Todėl reikia apriboti vykdomo institucijų įgaliojimus, išvardijant visas priežastis, dėl kurių gali būti atsisakyta vykdyti sprendimą arba jo vykdymas gali būti sustabdytas, siekiant užtikrinti skolininko, kurio padėtis pasikeitė arba kuris prašo peržiūrėti pirminį sprendimą, apsaugą.

34 straipsnis. Sukuriamas tiesioginio mėnesinio mokėjimo vykdomasis raštas. Kai kuriose valstybėse narėse jau naudojamos panašų poveikį turinčiomis priemonėmis (banko sąskaitos, atlyginimo areštavimas), bet ši nuostata yra dvigubai svarbi: pirmiausia, ji užtikrina, kad šia įgyvendinimo priemone bus galima naudotis bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje, be to, išlaikymo kreditoriui ji suteikia galimybę gauti iš kilmės valstybės teismo raštą, kuris bus vykdytinas bet kurioje valstybėje narėje.

Todėl išlaikymo kreditorius galės naudotis vietiniu teisingumu: jei jis kreipiasi į savo nuolatinės gyvenamosios vietos teismą, jis galės to paties teismo prašyti išduoti tiesioginio mėnesinio mokėjimo vykdomąjį raštą, kuris po to bus panaudotas kitoje valstybėje narėje. Taigi kilmės valstybės narės teisėjas turi jurisdikciją išduoti tiesioginio mokėjimo vykdomąjį raštą, net jeigu iš tiesų jis bus vykdomas kitoje valstybėje narėje.

Tiesioginio mėnesinio mokėjimo vykdomasis raštas išduodamas tik tada, kai pirminis teismo sprendimas skolininkui buvo įteiktas kuriuo nors iš 22 straipsnyje minimų būdų (2 dalis). Be to, turi būti žinomi skolininko darbdavys ir (arba) bankas, kuriame skolininkas turi sąskaitą, kadangi raštas siunčiamas jiems (4 ir 5 dalys).

Skolininkas galės imtis veiksmų – pirmą kartą susipažinęs su kilmės teismo sprendimu, jis galės prašyti peržiūrėti sprendimą arba prieštarauti mokėjimams, prašydamas sustabdyti įgyvendinimo priemonę pagal 33 straipsnyje numatytas nuostatas. Siekiant palengvinti skolininko informavimą, numatyta jam pranešti apie mokėjimo vykdomąjį raštą, perduoti pirminį sprendimą ir informacinį pranešimą (4 dalies b punktas).

35 straipsnis. Siekiant užtikrinti įgyvendinimo priemonių veiksmingumą, galima laikinai išaldyti banko sąskaitą. Ši greita procedūra – kadangi skolininkas nedalyvauja jos pirmajame etape – leidžia teismui, kuriam perduota nagrinėti bylą iš esmės, užkirsti kelią bet kokiam išteklių slėpimui. Tai laikinoji apsaugos priemonė, kuri gali būti panaikinta bet kuriuo metu skolininkui prašant (5 dalis) arba automatiškai, paskelbus sprendimą iš esmės (6 dalis).

36 straipsnis. Išlaikymo skoloms teikiama prioritetinga reikšmė padeda užtikrinti, kad Europos Sąjungoje svarbiausiems poreikiams tenkinti skirtos išlaikymo išmokos bus visada išmokamos pirmiau už kitas skolininko skolas.

VII skyrius

Autentiški dokumentai ir susitarimai

37 ir 38 straipsniai. Autentiškiems dokumentams ir šalių susitarimams, kurie yra vykdytini valstybėje narėje, *mutatis mutandis* turėtų būti taikoma tokia pat kaip ir sprendimams teisinė sistema, kaip jau daroma kitose srityse (pvz., Reglamento Nr. 2201/2003 46 straipsnis). Taigi bet kurioje valstybėje narėje jie turi būti vykdytini taip pat, kaip ir kilmės valstybėje narėje, be jokių formalumų ir nesuteikiant galimybės prieštarauti jų pripažinimui. Be to, jiems gali būti taikomos tokios pat kaip sprendimams įgyvendinimo priemonės.

VIII skyrius

Bendradarbiavimas

39 ir 40 straipsniai. Šis skyrius iš dalies remiasi Reglamentu Nr. 2001/2003 (53–58 straipsniai). Centrinų institucijų ir jų bendrųjų funkcijų nurodymui taikomos panašios nuostatos.

41 ir 42 straipsniai. Specialios centrinų institucijų funkcijos ir jų darbo metodai pritaikyti konkrečioms išlaikymo išmokų išieškojimo reikalavimams. Siekiant teismo sprendimo paskelbimo ar faktinio išlaikymo išieškojimo, išlaikymo kreditoriams suteikiama galimybė būti atstovaujamiems teisme centrinės institucijos (41 straipsnio 2 dalis). Ši pagalba yra nemokama, jei kreditorius atitinka teisinės pagalbos reikalavimus savo valstybėje (42 straipsnio 4 dalis).

Siekiant supaprastinti formalumus, išlaikymo kreditoriai galės kreiptis į savo nuolatinės gyvenamosios vietos teismą, kuris jiems padės užtikrinti bendradarbiavimo prašymų vykdymą (42 straipsnio 1 dalis).

43 straipsnis. Centrinų institucijų atstovų posėdžiai bus šaukiami kaip numatyta Europos teisminiame tinkle civilinėse ir komercinėse bylose.

44 straipsnis. Dažnai itin sunku rasti (arba iš naujo rasti) išlaikymo išmokos skolininką. Nustatyti jo buvimo vietą yra būtina norint priimti sprendimą rungimosi principu grindžiamame teismo procese ir siekiant nustatyti, kokia yra skolininko turtinė padėtis. Siekdamas šių tikslų valstybės narės turi keistis informacija.

Šis teigiamas įpareigojimas skatina pasitelkti visas esamas priemones išlaikymo išmokų išieškojimui. Būtent taip reikia suprasti 2 dalį: valstybės narės privalo ne kurti naujus įrašus, o leisti susipažinti su turimais duomenimis. Be to, naujų įrašų kūrimas yra aiškiai uždraustas (3 dalis). 2 dalyje pateikiamas sąrašas yra trumpas ir neišsamus – į jį galima įtraukti kitas valdžios institucijas ir kitokius duomenų tipus.

45 straipsnis. Informacijos perdavimą organizuoja centrinės institucijos. Išlaikymo kreditorius imasi iniciatyvos, kreipdamasis į „savo“ instituciją pareiškėją per „savo“ teismą (savo nuolatinės gyvenamosios vietos teismą). Tačiau už prašymo pateikimą ir informacijos gavimą atsakingas yra tik teismas: kreditorius neturi prieigos prie asmeninių skolininko duomenų, kurie perduodami tik prieigos teisę turinčioms institucijoms.

Bet kuriuo metu gali būti keičiamasi tik informacija apie skolininko buvimo vietą. Kiti, su turtine padėtimi susiję duomenys, gali būti pateikiami tik vėliau, kai sprendimas, autentiškas

dokumentas arba šalių susitarimas leis nustatyti, kad asmuo yra išlaikymo kreditorius (3 dalis).

46 straipsnis. Informacija perduodama pirminį prašymą perdavusiam teismui. Centrinė institucija gali tik perduoti informaciją, bet ne pati ją panaudoti; ji sunaikina informaciją iškart po perdavimo (1 dalis).

Informaciją išlaikymo išieškojimui gali naudoti vien tik ją gavęs teismas (2 dalis). Informacijos panaudojimas kitu tikslu yra draudžiamas. Tačiau teismas, neatskleisdamas šios informacijos kreditoriui, gali ją perduoti institucijoms, kurios imasi veiksmų, įmanomų po šios informacijos gavimo.

Tik teismas turi teisę saugoti informaciją, jei ji reikalinga išlaikymui išieškoti, ir ne ilgiau kaip vienerius metus (3 dalis).

47 straipsnis. Skolininkas turi teisę žinoti, kad su juo susiję duomenys buvo perduoti ir kaip jie buvo panaudoti. Tačiau centrinei institucijai pareiškėjai laikantis šios informavimo prievolės neturi būti pakenkta išlaikymo išieškojimo veiksmingumui. Taigi skolininko informavimas centrinės institucijos pareiškėjos prašymu gali būti atidėtas, kad ji galėtų panaudoti gautą informaciją ir išvengti, kad skolininkas nesutrukdytų taikyti numatytas priemones.

IX skyrius

Bendros ir baigiamosios nuostatos

48 straipsnis. Šis reglamentas, nepriklausoma Bendrijos priemonė išlaikymo prievolių srityje, pakeičia Reglamentus Nr. 44/2001 ir Nr. 805/2004, kurie šioje srityje nebebus taikomi (1 dalis).

Be to, atsižvelgiant į dokumentų įteikimo nuostatų suderinimą (22 straipsnis), nebereikia taikyti 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse⁵ 19 straipsnio (2 dalis).

Tačiau šis Reglamentas neriboja kitų Reglamento (EB) Nr. 1348/2000 ir 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose⁶ nuostatų taikymo (3 dalis).

49 straipsnis. Santykiuose tarp valstybių narių naujasis reglamentas pakeičia kitas teises priemones, taikomas išlaikymo prievolių srityje. Jis ne visai pakeičia taikomas konvencijas, kadangi jo taikymo sritis ir turinys nėra visiškai tokie pat, tačiau jis yra viršesnis už konvencijas ir, jei reikia, jas papildo, ypač bendradarbiavimo srityje.

50 ir 51 straipsniai. Jų nuostatos susijusios su priedų pakeitimais ir komitologija.

⁵ OL L 160, 2000 6 30, p. 37.

⁶ OL L 174, 2001 6 27, p. 1.

52 straipsnis. Reglamentas bus taikomas tik byloms, iškeltooms po jo taikymo pradžios (1 dalis), tačiau kai kurios jo nuostatos gali būti įgyvendinamos anksčiau (2 dalis). Pavyzdžiui, nagrinėjamos bylos šalys gali susitarti taikyti kolizines teisės normas. Įgyvendinimo priemonės taip pat gali būti susijusios su bet kokiais sprendimais ir autentiškais dokumentais, kurie remiantis esamais teisės aktais buvo paskelbti vykdytiniais arba net jau buvo atleisti nuo šio formalumo. Galiausiai nebaigtoms nagrinėti byloms bus taikomos bendradarbiavimo nuostatos ir svarbi jų dalis dėl galimybės naudotis informacija.

53 straipsnis. Jame numatoma reglamento įsigaliojimo data ir jo taikymo pradžios data.